

شیوه نامه اجرایی فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت داخل و خارج از کشور

این شیوه نامه (دستورالعمل اجرایی) به استناد آئین نامه فرصت پژوهشی کوتاه مدت دانشجویان دوره دکتری داخل به شماره ۴/۲۵۷۲۰۷ مورخ ۱۳۹۳/۰۲/۰۳ تدوین شده تا بر اساس آن تسهیلات فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت به متقاضیان واجد شرایط ارائه شود. مؤسسات می توانند طبق این شیوه نامه تعداد مشخصی از متقاضیان واجد شرایط خود را برای گذراندن فرصت تحقیقاتی در داخل یا خارج از کشور معرفی نمایند. سهمیه مربوطه، همه ساله بر اساس نیازمندیهای کشور و منابع موجود، طبق مصوبات شورای مرکزی بورس تعیین و ابلاغ می شود.

ماده ۱: تعاریف و اختصارات

- ۱- وزارت: وزارت علوم تحقیقات و فناوری
- ۲- سازمان: سازمان امور دانشجویان
- ۳- اداره کل بورس: اداره کل بورس و اعزام دانشجویان
- ۴- مؤسسه: دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی دولتی که دارای مجوز پذیرش دانشجوی دوره دکتری از وزارت هستند.
- ۵- فرصت: فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت ۶ ماهه

ماده ۲: شرایط استفاده از تسهیلات فرصت

دانشجویان شاغل به تحصیل در دوره دکتری تخصصی حضوری تمام وقت نوبت اول (روزانه) و یا دانشجویان پژوهش محور (قبولی آزمون دوره دکتری نیمه متمرکز سازمان سنجش آموزش کشور و بدون پرداخت شهریه) با شرایط ذیل می توانند تقاضای استفاده از تسهیلات فرصت تحقیقاتی را به موسسه محل تحصیل خود ارائه نمایند:

تبصره ۱: دانشجویان سایر دستگاه ها و ارگان ها در صورتی که دستگاه یا ارگان مربوطه همه هزینه های آنها را تقبل نمایند، می توانند تقاضای خود را برای فرصت تحقیقاتی داخل کشور به موسسه محل تحقیق ارائه نمایند.

- ۱- دانشجو می تواند پس از طی آزمون جامع و تصویب طرح پیشنهادی رساله دکتری، متقاضی استفاده از این تسهیلات باشد.
- ۲- برای فرصت تحقیقاتی خارج از کشور، ارائه پذیرش از یکی از دانشگاه های گروه الف (ممتاز) و یا مؤسسات وابسته به آنها (رتبه بندی دانشگاه ها در پایگاه اطلاع رسانی اداره کل امور دانش آموزان وزارت درج گردیده) توسط دانشجو الزامی است. پذیرش فوق باید در راستای پژوهش مرتبط با موضوع رساله دکتری و مورد تایید استاد راهنما و گروه تخصصی موسسه محل تحصیل باشد.

تبصره ۲: چنانچه پذیرش از دانشگاه های گروه (ب) باشد، درخواست بررسی به همراه دلایل انتخاب آن دانشگاه به اداره کل بورس ارائه می گردد. در صورت موافقت کارگروه تخصصی، اعزام متقاضی بلامانع می باشد.

- ۳- برای فرصت داخل ارائه پذیرش از یکی از مؤسسات داخل الزامی است.

- ۴- از آغاز دوره فرصت، نباید بیش از ۴۸ ماه از شروع به تحصیل دانشجو در دوره دکتری سپری شده باشد.

تبصره ۳: در صورتی که دانشجو از مرخصی تحصیلی بدون درج در سنوات (با تایید مؤسسه محل تحصیل) استفاده نموده باشد، مدت آن به مهلت مذکور اضافه می شود.

تبصره ۴: مدت فرصت تحقیقاتی جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می شود.

تبصره ۵: برای فرصت تحقیقاتی در خارج، ارائه روادید و همچنین مجوز خروج از کشور قبل از پایان مهلت مذکور الزامی است.

۵- برای اعزام به فرصت تحقیقاتی در کشورهای انگلیسی زبان، ارائه گواهی معتبر زبان انگلیسی مبنی بر احراز نمره در یکی از آزمونهای MSRT، IELTS، TOLIMO، TOEFL (iBT) از سوی دانشجو الزامی است:

آزمون	MSRT	IELTS	TOLIMO	TOEFL (iBT)
حداقل نمره	۵۰	۵/۵	۴۸۰	۶۰

برای کشورهای غیر انگلیسی زبان، چنانچه نمره مربوط به آزمون زبان انگلیسی ارائه نگردد، ارائه گواهی معتبر مبنی بر تسلط به زبان آن کشور الزامی است.

تبصره ۶: برای دانشجویان گروه پزشکی دانشگاه تربیت مدرس، ارائه گواهی حداقل ۵۰ درصد نمره آزمون زبان MHLE قابل قبول است.

تبصره ۷: گواهی زبان ارائه شده باید در زمان آزمون جامع دانشجو دارای اعتبار باشد.

ماده ۳: فرآیند انجام کار:

- ۱- ارائه تقاضای دانشجو به مؤسسه محل تحصیل (با تکمیل پیوست ۱) در صورت داشتن شرایط مندرج در ماده ۲.
- ۲- ثبت نام و بارگذاری مدارک در سامانه جامع امور دانشجویان (سجاد) توسط متقاضی و با هماهنگی دانشگاه.
- ۳- تایید مراتب در سامانه سجاد از سوی مؤسسه در صورت دارا بودن شرایط.
- ۴- بررسی مدارک ارسالی در اداره کل بورس.
- ۵- برای متقاضیان فرصت تحقیقاتی خارج از کشور، برگزاری مصاحبه توسط کارگروه تخصصی
- تبصره ۸: در صورتی که متقاضی توسط کارگروه تخصصی در اولویت اعزام قرار نگیرد، می تواند درخواست فرصت تحقیقاتی داخل را به دانشگاه ارائه نماید.
- ۶- گرفتن تعهد محضری توسط واحد حقوقی دانشگاه (پیوست ۲).
- تبصره ۹: برای فرصت داخل، یک نفر و برای فرصت خارج دو نفر ضامن الزامی است.
- تبصره ۱۰: ضامنین باید واجد شرایط مندرج در پیوست شماره ۴ این شیوه نامه باشند.
- تبصره ۱۱: سپردن وثیقه ملکی وفق مقررات دفتر حقوقی بلامانع است.
- تبصره ۱۲: میزان ضمانت مالی برای دوره‌های فرصت تحقیقاتی داخل و خارج از کشور و آزاد سازی مدارک مقاطع تحصیلی قبل برای فرصت خارج، در حال حاضر و تا اطلاع ثانوی به شرح جدول ذیل می‌باشد.

بابت استفاده از تسهیلات فرصت دانشجویان روزانه (بورسیه و غیر بورسیه)	بابت آزادسازی مدارک تحصیلی مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد (به ازای هر مقطع که تعهد آموزش رایگان دارد)	بابت ضمانت تعهد آموزش رایگان تحصیلات در مقطع دکتری	
۲/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ (دو میلیارد ریال)	۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰ (دویست میلیون ریال)	۲۵۰/۰۰۰/۰۰۰ (دویست و پنجاه میلیون ریال)	فرصت تحقیقاتی خارج
۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰ (سیصد میلیون ریال)	----	-----	فرصت تحقیقاتی داخل

- ۷- صدور نامه حمایت مالی.
- ۸- انجام مکاتبات مورد نیاز از طرف سازمان امور دانشجویان جهت درخواست صدور مجوز خروج از کشور دانشجویان مشمول خدمت وظیفه عمومی و درخواست تایید گواهی تحصیلی و ریز نمرات مقاطع قبل برای دانشجویان فرصت خارج از کشور.
- ۹- بارگذاری ویزا و بلیط در سامانه سجاد توسط دانشجو در مهلت قانونی مقرر.
- ۱۰- صدور حکم نهایی و امضای آن توسط مدیر کل بورس.
- ۱۱- پرداخت تسهیلات ارزی یا ریالی به دانشجو، مطابق میزان مقرر در این شیوه نامه (پیوست ۳)، توسط سازمان امور دانشجویان.
- ۱۲- انجام تسویه حساب بعد از مراجعت به کشور با ارائه مدارک بازگشت به موسسه و ارسال آن به اداره کل بورس تبصره ۱۳: برای تسویه حساب، ملاک اولیه ارائه گزارش استاد فرصت تحقیقاتی با ذکر تاریخ شروع و پایان دوره می باشد که به تایید استاد راهنمای محل تحصیل و معاونت پژوهشی/ آموزشی دانشگاه رسیده باشد.
- ۱۳- لغو سند تعهد سپرده شده توسط دانشجو پس از فارغ التحصیلی و بعد از انجام تعهدات فرصت امکان پذیر است. مدارک مربوط به انجام تعهدات از طریق موسسه برای اداره کل بورس ارسال می گردد.
- تبصره ۱۴: پس از اتمام فرصت خارج، دانشجو موظف است حداکثر ظرف مدت شش ماه به کشور مراجعت نماید. در غیر اینصورت نسبت به اجرای تعهد مأخوذه اقدام می شود.

ماده ۴: تسهیلات

الف- فرصت تحقیقاتی خارج از کشور:

- ۱- با توجه به مصوبات شورای مرکزی بورس، در حال حاضر به دانشجویان فرصت خارج، در صورت وجود اعتبار حداکثر شش ماه مقرر ارزی دانشجویان بورسیه کشور محل تحقیق یا معادل ریالی آن، مطابق جدول پیوست ۳ پرداخت می گردد.
- تبصره ۱۵: معادل ریالی مقرر فوق به نرخ فروش سامانه بانک مرکزی در روز پرداخت به دانشجو محاسبه و تعیین می گردد.
- ۲- بابت جبران بخشی از هزینه بلیط رفت و برگشت به کشور محل تحقیق و بیمه، کمک هزینه ریالی به شرح جدول ذیل قابل پرداخت است .

نوع دانشجو	استرالیا ، زلاندنو، کانادا، امریکا، ژاپن، افریقای جنوبی، امریکای لاتین	کشورهای شرق و جنوب شرقی آسیا و اروپایی	ترکیه ، لبنان، هند ، روسیه و سایر
بورسیه و غیر بورسیه و پژوهش محور(قبولی آزمون)	۹۰۰۰۰۰۰۰ ریال (نود میلیون ریال)	۵۵۰۰۰۰۰۰ ریال (پنجاه و پنج میلیون ریال)	۳۵۰۰۰۰۰۰ ریال (سی و پنج میلیون ریال)

ب- فرصت تحقیقاتی داخل کشور:

- ۱- بر اساس مصوبات شورای مرکزی بورس، به منظور تامین بخشی از هزینه های تحقیقات دانشجویان بورسیه و غیربورسیه برای تحقیقات نظری، مبلغ ۱۰۰۰۰۰۰۰۰ (صد میلیون) ریال و برای تحقیقات تجربی و آزمایشگاهی مبلغ ۱۵۰۰۰۰۰۰۰ (صد و پنجاه میلیون) ریال از محل اعتبارات سازمان و در چهارچوب اعتبارات تخصیص یافته به موسسه محل انجام تحقیقات جهت هزینه کرد مطابق جدول ذیل پرداخت می شود:

نحوه هزینه کرد کمک هزینه پژوهشی فرصت داخل در موسسه محل تحقیق دانشجو

هزینه کرد	تحقیقات نظری (میلیون ریال)	تحقیقات آزمایشگاهی و تجربی (میلیون ریال)	بابت
استاد راهنمای میزبان	۲۵	۲۵	به عنوان پژوهانه در اختیار استاد راهنما قرار گیرد.
خدمات	۵۰	۱۰۰	مواد و تجهیزات مصرفی آزمایشگاهی و خدمات انفورماتیک
مسکن و خوابگاه	۲۵	۲۵	در صورت استفاده دانشجو از خوابگاه در اختیار معاونت دانشجویی قرار گیرد و در غیر اینصورت پس از ارایه مستندات از طریق موسسه به دانشجو پرداخت شود.

تبصره ۱۶: در صورتی که محل انجام تحقیق از میان مؤسسات غیر وابسته به وزارت باشد، موافقت موسسه محل تحصیل در خصوص واریز مبلغ کمک هزینه پژوهشی به حساب موسسه محل تحقیق الزامی است. کمک هزینه پژوهشی صرفاً در وجه موسسه محل تحقیق قابل پرداخت خواهد بود.

۲- مطابق با مفاد حکم صادره، در طول مدت فرصت داخل، به میزان ۳ برابر مقرری دانشجویان بورسیه موسسه محل تحقیق، مصوب شورای مرکزی بورس، به عنوان مقرری به دانشجو پرداخت می‌شود.

تبصره ۱۷: میزان مقرری پرداختی به دانشجویانی که محل تحقیق آنها در لیست دانشجویان بورسیه وزارت نباشد، به میزان مقرری مندرج در لیست دانشجویان بورسیه وزارت در همان شهر یا استان محل تحقیق خواهد بود.

تبصره ۱۸: استاد راهنمای فرصت تحقیقاتی داخل نباید استاد راهنمای پایان نامه دانشجو باشد.

ماده ۵: سایر مقررات

۱- رعایت شئون اخلاقی منطبق با موازین و مقررات جمهوری اسلامی ایران از طرف دانشجویان لازم الاجراست.
۲- دانشجو موظف است پس از بازگشت از فرصت خارج ضمن اعلام مراجعت به دانشگاه، گزارش استاد راهنمای خارجی خود که در آن تاریخ شروع و پایان دوره قید شده است را در اختیار دانشگاه قرار دهد و در نهایت برای تسویه حساب به سازمان ارسال شود.
۳- دانشجو موظف است یک گزارش کامل و روایت مستند از فعالیت های علمی و تجربیات کسب شده از جهات مختلف مانند اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، زندگی دانشجویی و مشکلات پیش رو و فرصت های گذراندن این دوره و ... قبل از تسویه حساب تحویل سازمان دهد.

۴- در صورتی که مدت تحقیق کمتر از شش ماه باشد، دانشجو موظف است بلافاصله پس از بازگشت، اضافه مبالغ دریافتی ارزی و ریالی را متناسب با زمان تحقیق تا سقف ۶ ماه، به امور مالی سازمان امور دانشجویان مسترد نماید.

تبصره ۱۹: در صورت تمدید دوره تحصیلی دانشجو برای نیمسال نهم توسط موسسه، این مدت بدون پرداخت هزینه تا یک سال با رعایت سقف سنوات مجاز تحصیلی قابل افزایش است.

۵- دانشجو موظف است در طول دوره فرصت، به طور تمام وقت به پژوهش و تحقیق در باره موضوع رساله مصوب خود بپردازد. در صورت عدم رعایت این تکلیف و مبادرت به امور غیر پژوهشی حمایت مالی وی قطع شده و دانشجو مکلف به استرداد وجوه دریافتی و پرداخت خسارت با تشخیص اداره کل بورس خواهد بود.

۶- دانشجویانی که از تسهیلات فرصت تحقیقاتی استفاده می‌نمایند، موظفند پس از طی دور فرصت مطابق مفاد سند محضری سپرده شده، به میزان دو برابر مدت استفاده از تسهیلات مذکور در قالب: الف) فعالیت آموزشی و پژوهشی در موسسه با تایید مقام مجاز ب) انجام خدمات دولتی با تایید مقام مسئول و ج) انجام خدمات غیردولتی با ارائه گواهی کار از کارفرما و تاییدیه بیمه متناظر با آن، در داخل کشور خدمت نموده و تاییدیه آن را جهت لغو تعهد ارائه نمایند. بدیهی است در غیر این صورت وفق سند تعهد ماخوذه و مطابق قوانین و مقررات حاکم، اقدام قانونی خواهد شد. ضمناً با توجه به متفاوت بودن ماهیت تعهد خدمت ناشی از فرصت با تعهد آموزش رایگان، امکان لغو تعهد مذکور از طریق ارائه گواهی عدم کاریابی میسر نمی‌باشد.

تبصره ۲۰: گذراندن دوره پسا دکترا یا داخل یا دستیار پژوهشی با تأیید موسسه به منزله فعالیت پژوهشی قابل قبول بوده و برای انجام تعهدات قابل قبول می‌باشد.

تبصره ۲۱: جهت لغو تعهدات فرصت، موسسه موظف است مدارک و مستندات ارائه شده از سوی دانشجو را بررسی و پس از تکمیل کاربرگ مربوط (پیوست ۵ یا ۶)، مراتب را جهت تایید انجام تعهدات و لغو سند ماخوذه به دفتر حقوقی سازمان ارسال نماید و دفتر حقوقی سازمان نیز موظف است پس از بررسی و تایید مراتب انجام تعهد، نسبت به لغو سند ضمانت مربوطه اقدام نماید.

تبصره ۲۲: بارگذاری کاربرگ تکمیل شده فوق و درج مراتب لغو تعهد در سامانه سجاد، از طرف مؤسسه الزامی است.

۷- مزایای مندرج در این شیوه نامه امتیاز اعطایی سازمان بوده و صرفاً در صورت تامین اعتبار قابل پرداخت می‌باشد.

۸- مسئولیت نظارت بر حسن اجرای این شیوه نامه، به عهده سازمان می‌باشد.

ماده ۶:

این شیوه نامه مشتمل بر ۶ ماده و ۲۲ تبصره در تاریخ ۱۴۰۰/۱۰/۲۱ به تصویب شورای مرکزی بورس رسیده و از تاریخ ابلاغ قابل اجرا است. ضمناً کلیه شیوه‌نامه‌های مغایر با آن لغو و هرگونه اصلاح یا تغییر مفاد شیوه‌نامه تنها با تصویب شورای مرکزی بورس معتبر می‌باشد.